

**Viktor Tomchuk, Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor**

*Vasyl' Stus Donetsk National University
Vinnytsia, Ukraine*

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-296-8-45>

USING OF DIGITAL TECHNOLOGIES IN THE ACCOUNTING OF CALCULATION OPERATIONS

ВИКОРИСТАННЯ ДІДЖИТАЛ-ТЕХНОЛОГІЙ У БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКОВИХ ОПЕРАЦІЙ

Сучасний вектор розвитку бухгалтерського обліку повинен поєднувати високі досягнення фундаментальної й прикладної науки, а також діджитал-технологій. Інтеграція системи бухгалтерського обліку відбувається внаслідок стрімкого розширення діджитал-технологій, модернізації бізнес-процесів управління. У наслідок чого виникає попит на використання єдиної інформаційної платформи, яка б забезпечила інформаційну модернізацію системи управління бізнес-процесами. Крім того, з'являється проблема гармонізації наповнення новацій у системі бухгалтерського обліку для накопичення та запису існуючих практик цифрової економіки.

Діджиталізація бізнес-процесів активно впроваджується та поглиблюється на всіх підприємствах, не залежно від розміру та форми власності, зокрема на тих, які у своїй діяльності опираються на далекоглядні стратегії зростання і розвитку. Тому актуальною є проблема необхідності виміру й оцінки ефекту від впровадження й використання того чи іншого програмного забезпечення, особливо на етапі його вибору. Однак ситуація ускладнюється широкими можливостями такого вибору, а також наявністю різнопланових підходів до оцінки ефективності проектів з автоматизації облікових робіт. Часто витрати на дорогі ІТ не окупуються, а ризики, пов'язані з їх впровадженням, виявляються неочікувано високими та супроводжуються для підприємства додатковими витратами ресурсів. У цих умовах перед управліннями постає питання виправданості інвестування коштів у спеціалізоване бухгалтерське програмне забезпечення [3].

Вагомий вклад у дослідження автоматизації бухгалтерського обліку на підприємствах, фіксації даних, внесли такі вчені, як О. Аксьонов, Л. Б. Анісіфоров, А. А. Барсегян, Л. Г. Бондаренко, Ф. Ф. Бутинець, Н. Е. Василевська, С. А. Гаркуша, О. В. Гелюх, Д. В. Долбнева, В. В. Євдокимов, С. Ф. Івахненко, Ю. Кузьмінський, Д. Л. Лозинський,

В. О. Осмятченко, В. Ф. Палій, Ф. Плешак, К. В. Сальнікова, К. Г. Скрипкін, В. В. Сопко та багато інших. Однак, залишається актуальним питання вибору сучасних програмних продуктів та повної автоматизації бухгалтерського обліку вітчизняними підприємствами для ефективного розвитку власного бізнесу.

Впровадження автоматизованої форми бухгалтерського обліку реалізуються за допомогою програмних алгоритмів, які формують як вигляд регістрів, так і послідовність облікових записів. Отже, особливістю комп'ютерних форм бухгалтерського обліку є те, що вони не існують без конкретної комп'ютерної програми. Тому, автоматизована форма бухгалтерського обліку інтегрує оперативний, бухгалтерський, статистичний облік у єдину систему.

Вітчизняний ринок програмних продуктів пропонує сьогодні низку програмних продуктів для автоматизації бухгалтерського обліку, зокрема і розрахункових операцій. Серед них варто відзначити такі програмні продукти як: SAP Business One; Microsoft Dynamics NAV; ERP Cloud; OpenPro; IT-Enterprise; BAS Бухгалтерія; iFin; «Master: Бухгалтерія»; «Акцент»; TAXER; iFin; «Арт-Звіт Плюс», «ДЕБЕТ Плюс», ISPro, BookKeeper та багато інших. Разом з тим деякі програми є дуже дорогими і складними в користуванні, потребують додаткових витрат на сервісне обслуговування висококваліфікованими програмістами. Більш детально дослідимо програмне рішення лінійки BAS (Business Automation Software), зокрема Бухгалтерія.

BAS Бухгалтерія – сучасний програмний продукт, який дозволяє автоматизувати ведення всі ділянки бухгалтерського та податкового обліку, зокрема і розрахункових операцій. Це прикладне рішення також можна використовувати виключно для ведення бухгалтерського та податкового обліку, а завдання автоматизації інших служб, наприклад, відділу продажів, вирішувати спеціалізованими прикладними рішеннями BAS або іншими системами. До складу «BAS Бухгалтерії» включено план рахунків бухгалтерського обліку, що відповідає Наказу Міністерства Фінансів України. № 291 [1]. Склад рахунків, організація аналітичного, валютного, кількісного обліку на рахунках відповідають вимогам законодавства щодо ведення бухгалтерського обліку та відображення даних у звітності. За необхідності користувачі можуть самостійно створювати додаткові субрахунки і розрізи аналітичного обліку.

Основним способом відображення господарських операцій в обліку є введення документів конфігурації, що відповідають первинним бухгалтерським документам. Крім того, допускається безпосереднє введення окремих проводок [2].

У програмному продукті BAS Бухгалтерія автоматизовано облік операцій надходження та реалізації товарів і послуг. Під час продажу товарів виписуються рахунки на оплату, оформляються накладні і податкові накладні. Всі операції з гуртової торгівлі враховуються у розрізі договорів з покупцями і постачальниками.

Для роздрібною торгівлі підтримується як оперативне відображення роздрібною реалізації, так і відображення продажів за результатами інвентаризації. Товари в роздріб можуть враховуватися за цінами покупки або продажу. Нараховується акцизний податок з реалізації підприємствами роздрібною торгівлі підакцизних товарів. Автоматизовано відображення повернень товарів від покупця і постачальнику. У BAS Бухгалтерія підтримується використання декількох типів цін, наприклад: «гуртова», «дрібногуртова», «роздрібна», «закупівельна» і т. п. Це спрощує відображення операцій надходження і реалізації та дає можливість застосувати широкий функціонал налаштувань, зокрема:

- налаштування рахунків обліку розрахунків з контрагентами для груп контрагентів, для окремих контрагентів або договорів;
- налаштування журналу документів з ієрархічним переглядом по контрагентах;
- виділення кольором документів з різними варіантами відбору;
- звітність по взаєморозрахунках.

Бухгалтерський облік розрахунків з постачальниками і покупцями можна вести в гривнях і іноземній валюті. Курсові різниці з кожної операції розраховуються автоматично. Розрахунки з контрагентами можна вести за договором у цілому або із вказівкою конкретних документів розрахунків. Спосіб ведення розрахунків визначається окремо для кожного договору.

Реалізовано облік руху готівкових та безготівкових коштів і валютних операцій. Підтримується введення і друк платіжних доручень, прибуткових та видаткових касових ордерів. Автоматизовані операції розрахунків з постачальниками, покупцями та підзвітними особами, внесення готівки на банківський рахунок й отримання готівки за грошовим чеком, придбання і продаж іноземної валюти, виплати (перерахування) заробітної плати, перерахування податків і внесків із заробітної плати. Під час відображення операцій суми платежів автоматично розбиваються на аванс і оплату. На підставі касових документів формується касова книга встановленого зразка.

BAS Бухгалтерія дозволяє формувати і реструвати всі необхідні податкові документи: податкові накладні, додатки до них. У конфігурації реалізовано дві методики розрахунку податкової бази («першої події») з ПДВ: оперативний розрахунок при проведенні документів і відкладене визначення податкових зобов'язань/кредиту

в кінці періоду. Для контролю коректності податкового кредиту, показаного при надходженні, ведеться облік запасів в розрізі податкових призначень їх придбання.

Функціональні можливості прикладного рішення програмного продукту BAS Бухгалтерія надає користувачам набір стандартних звітів, які дозволяють аналізувати дані залишків, оборотів рахунків і проводок у найрізноманітніших розрізах. Серед них оборотно-сальдова відомість, шахова відомість, оборотно-сальдова відомість по рахунку, обороти рахунку, картка рахунку, аналіз рахунку, аналіз субконто, обороти між субконто, зведені проводки, головна книга, діаграма [2].

Таким чином запровадження діджиталізації облікових процесів сприятиме багатьом можливостям у використанні облікової інформації, буде логічним поєднанням даних у межах єдиної інформаційної системи, зокрема, автоматизація обліку розрахункових операцій дає змогу оперативно вести їх аналітичний облік, зокрема, надає можливість у межах одного синтетичного рахунку одержати кілька різновидів аналітики.

Література:

1. Інструкція «Про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств і організацій» : Наказ Міністерства України від 30.11.99 р. № 291.
2. Облік, аналіз, аудит у забезпеченні безперервної діяльності : монографія / за заг. ред. Є. Є. Іоніна. Вінниця : ТВОРИ, 2021. 244 с.
3. Попівняк Ю. М. Підходи до оцінки ефективності впровадження інформаційних технологій у практику ведення бухгалтерського обліку. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2019. Вип. 4(72). С. 185–192.